

Partnerskaber mellem skoler i Danmark og Palæstina

et CASE STUDY fra
Globale Skolepartnerskaber

2015

CASE STUDY: Partnerskaber mellem skoler i Danmark og Palæstina

Erfaringer fra projektet "Youth Dialogue: Denmark / Palestine"

Udarbejdet af:

Globale Skolepartnerskaber
Fælledvej 12
2200 København N
www.globaleskolepartnerskaber.dk

Samarbejdspartnere:

Tamer Institute for Community Education
www.tamerinst.org

Det Danske Hus i Palæstina
www.dhip.ps

Projektet er støttet af DEMENA Youth Pool under Det Arabiske Initiativ

Forsidefoto (Mellempfolkeligt Samvirke): Ranim fra Arab Evangelical Episcopal School og Vincent fra Sankt Annæ Gymnasium.

Introduktion til projektet

I Globale Skolepartnerskaber oplever vi, at der er stor interesse blandt danske skoler for at samarbejde med skoler i Mellemøsten for derigennem at give eleverne et bedre indblik i den arabiske verden. Så da Det Danske Hus i Palæstina henvendte sig til Globale Skolepartnerskaber med et ønske om at knytte kontakter mellem danske og palæstinensiske elever, var det oplagt sammen med dem og den lokale palæstinensiske organisation Tamer Institute for Community Education at tilrettelægge et samarbejdsprojekt for danske og palæstinensiske skoler.

Fire danske og fire palæstinensiske skoler deltog i projektet "Youth Dialogue: Denmark / Palestine", som varede fra efteråret 2013 til udgangen af 2014. Projektets fokus var på at styrke elevernes interkulturelle forståelse og give dem indblik i nogle af de mulighederne, de har for at spille en aktiv rolle i det lokale og globale samfund, de er del af. Samtidig var det en målsætning at fremme et andet billede af Palæstina, så både de danske og palæstinensiske deltagere blev opmærksomme på, at det ikke blot er en konfliktzone men også et sted med mange ressourcer og opfindsomme folk, der anvender kreative strategier for at lade deres holdninger komme til udtryk.

Projektets overordnede formål var at:

- Etablere samarbejde mellem fire danske og fire palæstinensiske gymnasier
- Fremme interkulturel dialog mellem elever og styrke deres bevidsthed om aktiv deltagelse og mulighed for selv at komme til udtryk
- Styrke elevernes handlekompetencer
- Inspirere lærere til at fremme globalt medborgerskab og involvering af eleverne i undervisningen

Undervejs indgik eleverne i dialogprojekter med forskellige fælles temaer som omdrejningspunkt, og i anden del af projektet kom en gruppe palæstinensiske elever på besøg på de danske skoler. Her fik de lejlighed til at udveksle erfaringer med de danske elever, opleve det danske uddannelsessystem og elevdemokrati. De deltog desuden i en fælles workshop med de danske elever for sammen at udvikle tiltag for at fremme globalt medborgerskab.

I denne rapport har vi samlet erfaringer fra de danske og palæstinensiske elever og lærere, der deltog i projektet. Materialet er indsamlet via interviews, evalueringsskemaer og evalueringsmøder. Tamer Institute har indhentet materialet fra de palæstinensiske deltagere.

Skoler i Danmark:

- Sankt Annæ Gymnasium i København
- Rosborg Gymnasium i Vejle
- Kolding HF & VUC
- Nyborg Gymnasium

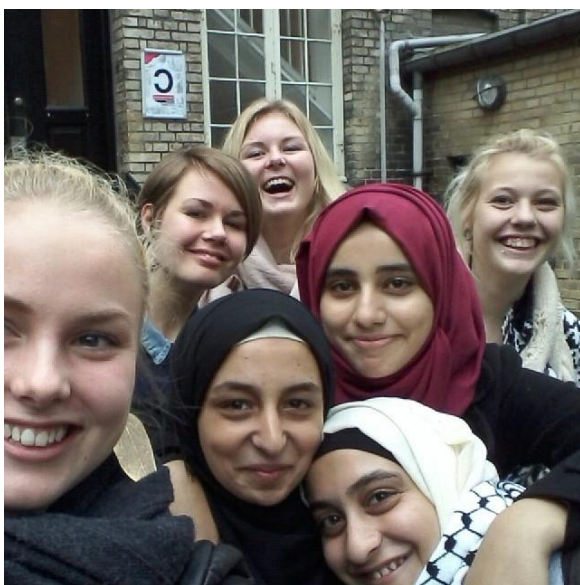
Skoler i Palæstina:

- Arab Evangelical Episcopal School i Ramallah
- Greek Orthodox Patriarchal School i Gaza
- Tira & Beit Ur Mixed Secondary School i West Ramallah
- Faqqu'a School i Jenin

Projektaktiviteter

Etablering af partnerskaber

Skolerne i Danmark og Palæstina blev udvalgt blandt skoler i Globale Skolepartnerskabers og Tamer Institutes netværk. Der blev udarbejdet korte skoleprofiler, som organisationerne brugte til at matche skolerne og introducere partnerskolerne for hinanden. I Palæstina var også undervisningsministeriet involveret i udvælgelsen, hvilket forlængede processen.

For at forberede skolerne til samarbejdet blev der afholdt intromøder i både Danmark og Palæstina for de involverede skoler. På intromødet blev projektet præsenteret, og forskellige forslag til dialogtemaer diskuteret med lærerne og fastlagt i samarbejde med dem. Efterfølgende, da partnerskaberne var etablerede, planlagde de danske og palæstinensiske lærere i fællesskab, hvilken form dialogprojekterne skulle tage.

Nogle af skolepartnerskaberne spændte over relativ stor aldersforskel. De palæstinensiske gymnasieelever er generelt yngre end de danske, og det blev yderligere forstærket af, at flere af eleverne fra Kolding HF og VUC var i 20'erne. Især de danske elever følte indledningsvist, at det var et problem, men som samarbejdet skred frem, viste det sig at have relativ lille betydning.

Elevworkshop i Palæstina

Tamer Institute for Community Education organiserede en filmworkshop for de palæstinensiske elever for at introducere dem til filmmediet som udtryksform, før eleverne begyndte planlægningen af deres egne små film, som skulle udveksles med de danske elever. De palæstinensiske lærere og elever havde selv budt ind med ideer til indholdet.

Emner på workshopen:

- Kort introduktion til filmhistorien
- Grundlæggende forståelse af filmsprog
- Forskellige sekvenser fra palæstinensiske film som introduktion til palæstinensisk filmhistorie
- Screening af kortfilm

Workshopen blev holdt over to gange, hvor to skoler deltog i samme workshop, og tilbagemeldingen fra eleverne varierede fra den ene gruppe til den anden. Elever fra de to skoler, der havde længst transporttid og dermed den korteste workshop, oplevede ikke, at de fik så meget ud af workshopen. Hvorimod den anden gruppe, der havde tid til at gennemføre et interview og udveksle erfaringer med hinanden, var meget tilfredse med workshopen. Eleverne fik mulighed for at udforske forskellige slags film og opdagede, at de kan producere deres egne billeder og historier fra deres eget dagligliv. Derudover gav workshopen mulighed for at møde elever fra en anden skole, hvilket på grund af de logistiske udfordringer med at komme fra en del af Palæstina til en anden, er usædvanligt for de palæstinensiske elever.

Da workshopkens længde havde betydning for udbyttet, anbefales det at sikre, at elevworkshops kan afholdes i nærheden af skolerne, så transporttiden er relativ kort. Samtidig er det en god idé at give de palæstinensiske elever mulighed for at mødes på tværs af skolerne, så de også får et indblik i de forskelle, der er inden for det palæstinensiske område.

Dialogprojekter

I løbet af projektperioden blev der gennemført to dialogprojekter, hvor eleverne producerede og udvekslede essays, foto og videoer. Det første projekt havde det fælles tema "Identity", mens lærerne havde valgt forskellige temaer til det næste. Det omhandlede henholdsvis "Childhood & Youth" og "Lost Land", hvor danske og palæstinensiske erfaringer med opvækst og besættelse blev sat i spil.

Eleverne arbejdede med kreative strategier og udtryksformer og diskuterede og udvekslede materiale via Facebook og Google+. I et af partnerskaberne blev fransk som fælles fremmedsprog inddraget og anvendt til elevernes præsentationer.

Gennem projektet blev der etableret interkulturel dialog og skabt fælles forståelse mellem eleverne, og deltagerne beskæftigede sig med globale udfordringer, især i forhold til fred og retfærdighed. Både elever og lærere fik nye erfaringer med at kommunikere og samarbejde med folk med en anden kulturel baggrund og med at tage globalt medborgerskab og vores indbyrdes forbundethed på tværs af grænser op i undervisningen.

Elevdialogen bidrog blandt andet med:

- Styrkede interkulturelle kompetencer
- Øget viden om partnerlandet og de andre elevers kulturelle baggrund
- Større forståelse af forskelle og ligheder mellem dansk og arabisk ungdom
- Særligt de palæstinensiske elever fandt nye metoder og kanaler til at lade deres stemme blive hørt

Besøg og elev camp i Danmark

Elever og lærere fra de danske og palæstinensiske skoler mødtes i Danmark, hvor 3 elever og en lærer fra hver af de palæstinensiske skoler kom på en uges besøg. Dog kunne elever og læreren fra Gaza ikke deltage, da planlægningen af besøget faldt sammen med udbruddet af en voldelig konflikt mellem Gaza og Israel. Konflikten betød også, at samarbejdet med skolen i Gaza blev afbrudt, og det lykkedes ikke efterfølgende for den danske skole at genetablere kontakten. I stedet for repræsentanter fra skolen i Gaza deltog Tamer Institutes koordinator fra Gaza.

Besøget blev indledt med en workshop i København. Først 1 dags workshop med introduktion til Danmark og København for de palæstinensiske elever og derefter 1½ dags fælles workshop afholdt af Mellempøkeligt Samvirke for både palæstinensiske og danske elever. I alt deltog 21 danske og palæstinensiske elever i den fælles workshop om interkulturel dialog og aktivt medborgerskab, og tilbagemeldingerne var meget positive.

En dansk elev sagde:

"The workshop (in Copenhagen, ed.) was cool. It removed focus from the conflict which usually is all we ever hear about Palestine. It made us find common ground and feel connected across borders."

Foto: Det Arabiske Initiativ

Palæstinensiske elever sagde:

"I improved my English language and learned new communication ways"

"I liked it (the workshop in Copenhagen, ed.) so much. We learned new ways to explain our ideas"

"I increased my ability to communicate with others"

Efter opholdet og workshoppen i København tog deltagerne ud på de danske skoler og tilbragte resten af ugen der med deltagelse i undervisning, fælles projektarbejde og sightseeing og andre sociale aktiviteter. Eleverne blev alle privat indkvarterede hos danske familier, og besøget gjorde stort indtryk på både danske og palæstinensiske deltagere. Kulturmødet var en øjenåbner, og eleverne involverede sig i det med stor ansvarsfølelse og et oprigtigt ønske om at lære hinanden at kende. Fordi de mulige kulturforskelle var blevet understreget inden besøget, var det en positiv overraskelse for eleverne, at de også havde meget til fælles og sagtens kunne kommunikere med hinanden.

Da besøget var slut, var grænsen mellem Gaza og Egypten blevet lukket, og Tamer Institutes koordinator fra Gaza kunne derfor ikke rejse hjem. Han kom først hjem 2½ måned senere. Undervejs blev han indkvarteret forskellige steder, blandt andet hen over jul hos en af de danske lærere, der var involveret i projektet.

Men selvom der blev knyttet nye venskaber, og koordinatoren benyttede lejligheden til at tage rundt på en række danske skoler og fortælle om livet i Gaza, blev det ufrivillige ophold også en frustrerende og stressende oplevelse for ham. Et dansk visumbehandlingsystem, der i sin uigennemsigthed antog kafkaske dimensioner, da der skulle søges om forlængelse af visum, gjorde ikke sagen bedre.

Lessons learned

Fra elevperspektiv

Mens projektet havde succes med at sætte interkulturel dialog og globale udfordringer på skemaet, var det sværere for skolerne – både i Palæstina og Danmark – at integrere et egentligt handlingselement i undervisningen. Mange af aktiviteterne fokuserede dog på elevernes mulighed for selv at komme til udtryk, argumentere for deres idéer og give deres mening til kende. Nogle af de danske elever gav efterfølgende udtryk for, at de i mødet med palæstinenserne også havde lært sig selv bedre at kende og fået interesse for aktivt at involvere sig i at bekæmpe uretfærdighed.

Tre elever fra Sankt Annæ Gymnasium blev motiverede til at rejse til Palæstina på egen hånd og blive volontører på projekter i Palæstina. De blev sat i kontakt med Det Danske Hus i Palæstina og Mellemløst Samvirke for at få assistance til at planlægge turen.

De palæstinensiske elever, som kom til Danmark, blev mødt med nye indtryk og perspektiver dels ved at møde palæstinensere fra andre sociale og kulturelle baggrunde, dels i mødet med de danske elever, lærere og de familier, de boede hos. Til spørgsmålet "Hvad vil du tage med tilbage til din skole fra besøget i Danmark" svarede palæstinensiske elever:

"Workshops during classes - give us more of that!"

"They do research and have many school projects"

"The leadership"

De palæstinensiske elever gav udtryk for, at projektet har givet dem en mulighed for at opdage nye evner hos dem selv, og at udvekslingen af deres materiale med de danske elever gav dem selvtillid og en oplevelse af at have noget at bidrage med. En af eleverne sagde:

"We noticed in Denmark that we are respected for our ideas, although we are still young"

En gruppe af de kvindelige elever fra Beit Ur skolen i West Ramallah blev enige om, at de gerne ville have et sted, hvor de kunne mødes, læse og diskutere forskellige emner. De foreslog derfor byrådet og deres skole, at der blev åbnet et bibliotek. Tamer Institute bakkede op om deres initiativ og tilbød at hjælpe med at anskaffe inventar og bøger til biblioteket. Den 10. marts 2015 blev biblioteket en realitet, og eleverne kunne være med til at åbne det og fejre initiativet sammen med deres lokalsamfund.

Fra lærerperspektiv

Projektet var designet med brede rammer, der kunne give rum til, at de involverede lærere selv besluttede og planlagde detaljerne i samarbejdet med deres partnerskole. Selvom lærerne satte pris på den fleksibilitet, de brede rammer gav, oplevede de behov for en strammere styring fra de koordinerende organisationers side. Ifølge de danske lærere kunne man med fordel fra starten have defineret meget klare rammer og forventninger til aktivitetsniveauet, deadlines og antal timer, der skulle bruges på projektet.

Flere af de palæstinensiske lærere viste sig at have svært ved at kommunikere på engelsk på skrift, hvilket besværliggjorde samarbejdet med de danske lærere og medførte, at projektet i nogen grad blev defineret af de danske lærere, som tog en styrende rolle.

Udfordringerne blev opvejet af mødet mellem eleverne – både det virtuelle og det fysiske via besøget i Danmark. De danske lærere oplevede, at projektet havde markant betydning for elevernes motivation og interesse i undervisningen i Israel-Palæstina-konflikten. Den aktuelle konflikt i Gaza berørte ligeledes de danske elever, fordi de nu kendte folk i området.

Fra artiklen "At flirte med verden" af Jan Hyldig, underviser på Kolding HF og VUC:

(...) da vi alle mødtes, palæstinensere og danskere, i dette spændende projekt, fysisk konkret – først et par dage til fælles workshop i København og senere på de deltagende skoler rundt i landet – da ophævede vi for en kort stund hjemstavns begrænsning. Vi var for et øjeblik sammen i en åben og bedre verden, palæstinensere og danskere. I en uge øvede vi os i rollen, som borgere, der flirter med verden. Jeg tror, vi alle blev klogere deraf - studerende, lærere og koordinatører - og at vi alle fik en smule mere lyst til at gøre hele verden til vores hjemstavn.

Under besøget fik de palæstinensiske lærere inspiration til at anvende undervisningsmetoder og teknikker, som fremmer elevdeltagelsen i timerne. Under besøget på de danske skoler var de meget interesserede i interaktionen i klasseværelset og observerede, at eleverne har en central rolle i den danske undervisning. En lærer sagde:

"I came back from Denmark with a new attitude for making the classroom more fun and less stressful for the students".

De oplevede også nye talenter blandt deres elever og gav udtryk for, at de var overraskede over, hvor aktive og ansvarsbevidste de var under besøget.

Fra ngo-perspektiv

Tamer Institute for Community Education og Globale Skolepartnerskaber er enige om, at man med fordel kunne have haft flere aktiviteter rettet specifikt mod de palæstinensiske skoler for at klæde både elever og lærere bedre på til at indgå i projektet. Dialogen mellem danske og palæstinensiske elever og lærere tyder også på, at der var behov for en tydeligere forventningsafstemning mellem partnerskolerne i forhold til uformel vs. formel dialog. Flere af skolerne anvendte Facebook til samarbejdet, og de danske skoler oplevede, at deres palæstinensiske samarbejdspartnere var utålmodige efter at få hurtig respons på indlæg, som lå ud over projektets dialogtemaer, mens de danske skoler ind i mellem savnede tilbagemeldinger af mere faglig karakter. Det er dog samtidig en erfaring, at det er svært at styre dialogprojekterne, selvom der var etableret nogle (ganske vist løse) retningslinjer på forhånd.

At elever og lærere havde mulighed for at mødes fysisk, havde stor betydning, blandt andet fordi det er svært at aflive forforståelser alene ved onlinekommunikation. Begejstringen over mødet i Danmark affødte naturligt nok et stort ønske blandt deltagerne om, at de danske elever også kunne være kommet til Palæstina som led i projektet.

Det er dog fra organisationernes side vurderingen, at prioriteringen af midlerne til rejsen til de palæstinensiske frem for danske deltagere var den rette. Samtidig var det en ærgerlig erkendelse, at man bør overveje situationen nøje, før man inviterer projektdeltagere fra Gaza til Danmark. Det anbefales i hvert fald at have en plan for, hvad der skal gøres, i fald der opstår problemer med ud- eller indrejse.

Blandt de deltagende danske skoler var der lærere, der gav udtryk for, at de ikke var interesserede i et projekt, hvor de danske elever skulle på besøg i Palæstina. Det kan være svært at få opbakning fra forældrene til det og være vanskeligt at få en rejse passet ind i skolens program. Andre af skolerne undersøger mulighederne for selv at organisere en studietur til Palæstina og besøge partnerskolen.

Foto: MS

Se videointerview med danske og palæstinensiske elever [her](#).